

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

2023-2027

Maatalousluonnon ja maiseman hoitosopimukset

Riikka Klemola

29.9.2022

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Maatalousluonnon ja maiseman hoitosopimusten tavoitteet ja säädöspohja

Maatalousluonnon ja maiseman hoitosopimukset 2023-2027

- Sopimuksen hoito edistää maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman kunnostamista ja/tai säilyttämistä.¹
- Sopimusaluetta on hoidettava ja kunnostettava erillisen suunnitelman mukaisesti.¹
 - Hoitotoimenpiteillä tulee säilyttää tai edistää sopimusalueen **tavanomaista arvokkaampia luonto- tai maisema-arvoja** -> hoito kohdennetaan kasvi- ja eläinlajien säilymisen ja lisääntymisen sekä viljelymaiseman kannalta tärkeisiin alueisiin.
- Sopimus koostuu vuosittaisesta hoitokorvauksesta sekä tarvittaessa erillisestä aitaamis- ja/tai raivaamiskorvauksesta.¹

SO6 Luonnon monimuotoisuuden vähenemisen pysäyttämisen ja tämän suuntauksen kääntämisen sekä ekosysteemipalvelujen edistäminen sekä elinympäristöjen ja maisemien säilyttäminen

¹ CAP-suunnitelma s. 723

Ympäristösopimukset

- Sopimuksen tekemisen ja muuttamisen pitää olla **tarkoituksenmukaista** CAP-strategiasuunnitelmassa asetettujen tavoitteiden sekä luonnonvarojen kestäväen käytön ja ympäristön tilan kannalta.¹

[Suomen viimeistelty CAP strategiasuunnitelma \(20.7.2022\)](#)

LUONNOS

¹ VNA Ympäristökorvauksesta XX/XX 34 §

Säädöspohja

- CAP strategiasuunnitelma
- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/2115 (Suunnitelma-asetus)
- Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/2116 (Horisontaaliasetus)
- Laki Euroopan unionin suorista viljelijätuista (oli lausunnolla heinäkuussa)
- Laki eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista (oli lausunnolla heinäkuussa)
- Laki tiettyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta (oli lausunnolla heinäkuussa).

Säädöspohja

- VNA ympäristökorvauksesta (lausunnolle lokakuussa)
- VNA ehdollisuuden hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimuksista (lausunnolle lokakuussa)
- VNA ehdollisuuden lakisääteisistä hoitovaatimuksista sekä niiden ja hyvän maatalouden ja ympäristön vaatimusten noudattamisen valvonnasta (lausunnolle lokakuussa)
- VNA eräiden maatalouden pinta-alaperusteisten tukien myöntämisen yleisistä edellytyksistä (lausunnolle lokakuussa)
- VNA vuodelta 2023 maksettavista maatalouden tuotannosta irrotetuista suorista tuista (lausunnolle lokakuussa)
- VNA pinta-alatukien toimeenpanosta (lausunnolle lokakuussa)

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Rahoituskauden vaihteen yli voimassa olevat sopimukset

Rahoituskauden vaihteen yli voimassa olevat sopimukset

- sopimukset, joissa on sopimuskautta jäljellä maksetaan loppuun CAP-suunnitelman rahoituksella.¹
- Tuenhakijalla on mahdollisuus
 1. mukauttaa eli pitää vanhaan sopimukseen kuuluvat lohkot voimassa alkuperäisen sopimuskauden loppuun saakka. Tällöin näitäkin lohkoja koskee 2023 alkaen uudet sopimusehdot ja perustasot.²
 2. luopua sopimuksesta ilman takaisinperintää. Tällöin voi hakea uutta uuden kauden mukaista viisivuotista hoitosopimusta.²
- Mukautettaville lohkoille ei voi saada yksivuotista aitaus-, peruskunnostus- tai petoaitaustukea³
- Lohkot tulee mainita uudessa hoitosuunnitelmassa tai vanha hoitosuunnitelma tulee päivittää.

¹ Cap suunnitelma s. 724

² EU 1305/2013 artikla 43

³VNA Ympäristökorvauksesta xx/xx 64 §

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Sopimuksenhakijan vaatimukset

Sopimuksenhakija

- Sopimuksenhakija on viljelijä tai rekisteröity yhdistys ¹
- Jos sopimuksen hakijalla on ollut kuluvan kauden sopimus, voi hakea myös uuden kauden mukaista sopimusta ²
- Sopimuksenhakijan alaikäraja 18 vuotta.
- Hakijana oleva luonnollinen henkilö tai hänen puolisonsa on tukivuotta taikka sitoumus- tai sopimuskauden alkamista edeltävän vuoden joulukuun 31 päivänä vähintään 18-vuotias. ¹
- Yläikärajaa ei ole.

¹ Laki eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista xx/xx 5 §

² Laki eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista xx/xx 17 §

Sopimuksenhakija

- Täyttää viljelijän määritelmän.¹
 - **luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä taikka luonnollisten henkilöiden tai oikeushenkilöiden ryhmää** riippumatta siitä, millainen ryhmän ja sen jäsenten oikeudellinen asema on kansallisen oikeuden mukaisesti, jonka tila sijaitsee perussopimusten alueellisella soveltamisalalla, siten kuin se määritellään Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 52 artiklassa yhdessä Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 349 ja 355 artiklan kanssa, ja joka harjoittaa jäsenvaltioiden määrittämää tämän asetuksen 4 artiklan 2 kohdan mukaista maataloustoimintaa²

¹ Laki eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista xx/xx 2 §

² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) 2021/2115 Art3 kohta 1

Maataloustoiminta

- Maataloustoimintaan sisältyy:
- Maataloustuotteiden tuottaminen; kasvien kasvattamista alkutuotannossa pelto- tai puutarhaviljelyn menetelmin sekä tuotantoeläinten pitoa.
- Muu kuin maataloustuotteiden tuottamiseen käytettävä maatalousmaa on niitettävä vuosittain tai pidettävä avoimena laiduntamalla tai muulla vastaavalla tavalla.
- Avoimena pitäminen tarkoittaa:
 - sille ei anneta kasvaa pensaita tai puita, kuten tapahtuisi ilman vuosittaista niittoa tai vastaavia toimia, joita ihminen tai tuotantoeläin pystyy tekemään.

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Ympäristösopimusten yleiset edellytykset

Maatalousluonnon ja maiseman hoitosopimus

- Sopimuskausi ja -vuosi alkavat 1.5 sopimuksen hakuvuonna. Sopimuskausi ja -vuosi päättyvät 30.4.¹
- 5 vuotinen sopimus, ei edellytä ympäristösitoutumukseen sitoutumista.²
- Maksua on haettava vuosittain, jotta sopimus pysyy voimassa (pl. ylivoimaisen esteen tilanteet)³

¹ VNA ympäristökorvauksesta XX/XX 32 §

² Laki eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista xx/xx 5 §

³ VNA Ympäristökorvaus XX/XX 33 §

Ympäristösopimusten yleiset edellytykset

- Ympäristösopimukseen haettavan alan on oltava vähintään 0,30 hehtaaria.
- Sopimusalueen on oltava ympäristösopimuksen tekijän hallinnassa koko sopimuskauden.
 - > vuokrasopimus on voimassa koko sopimuskauden.
 - > alan hallinta on tarvittaessa pystyttävä osoittamaan.
- Tuenhakija sitoutuu toteuttamaan lohkokohtaisia toimenpiteitä pellon ulkopuolisella alueella.

LUONNOS

Ympäristösopimusten yleiset edellytykset

- Ympäristösopimuksen toimenpiteet ylittää ehdollisuuden vaatimukset. ¹
- tuensaajan on noudatettava ehdollisuuden vaatimuksia.²
- Lisäksi tuenhakijan on noudatettava suorista viljelijätuista annetun lain 5 §:ssä tarkoitettua maataloustoiminnalle asetettuja vaatimuksia ³
 - Avoimena säilyttämisen vaatimus

¹ Laki eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista xx/xx 4 §

² Euroopan parlamentin ja neuvoston asetetus (EU) 2021/2115 Art 12-13

³ Laki Euroopan unionin suorista viljelijätuista xx/xx 5 §

Sopimuslohkojen ilmoittaminen

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Maatalousluonnon ja maiseman hoitosopimukseen hyväksyttävät alat

Sopimukseen hyväksyttävät alat

- Laiduntamalla tai niittämällä hoidettava
 - perinnebiotooppi
 - luonnonlaidun
 - luontoarvoiltaan monimuotoinen tai maisemaltaan merkittävä peltojen reuna-alue, pellon ja tien tai pellon ja vesistön välinen reuna-alue tai peltoalueiden metsäsaareke
 - maatalousympäristön uhanalaisen lajiston säilymistä edistävä kohde,
 - maatalousympäristön muinaismuistokohde sekä
 - pitkäaikaiseen maankäyttöön liittyvä maaseudun kulttuuriperinnön hoitokohde.
- Sopimusalueeseen voi sisällyttää hoidon tavoitteiden kannalta riittävät uhanalaisen lajin esiintymän, muinaismuiston tai kulttuuriympäristökohteen reuna-alueet.

Sopimukseen hyväksyttävät alat

- Luontodirektiivin mukaiset luontotyytit, jotka hyötyvät laidunnuksesta ja/tai niitosta sekä raivaamisesta.
- Ala, joka on pääsääntöisesti oltava kasvipeitteinen
- Natura 2000-alue tai muuta luonnonhoidon kannalta tarkoituksenmukaista aluetta.
- Ranta-alueella vesistön puoleisena sopimusalueen rajana käytetään keskivedenkorkeutta.

Sopimukseen ei hyväksytä

- Alaa, jolla ei ole selviä edellytyksiä luontaisen maatalousympäristön lajiston tai maiseman tulokselliseen edistämiseen hoitotoimenpiteillä
- Alaa, joka on ensisijaisesti metsätalousskäytössä, kuten:
 - Metsät tai muuten puustoiset alat, joiden tavoitteena on puuntuotanto
 - Metsät, joissa on yksipuolinen lajisto ja ikärakenne
 - Metsät, joiden kenttäkerros koostuu valtaosin varvuista
 - Havupuumetsät, joilla ei ole selvää merkkiä laidunhistoriasta
- Reunavyöhykkeitä ja metsäsaarekkeitä, joiden muotoisuus- tai maisema-arvoja ei pysty edistämään raivaus- tai niittohoidolla.

Sopimukseen ei hyväksytä

- viljeltyjä pihanurmikoita
- puutarha- ja puistokäytössä olevia alueita
- laajoja yhtenäisiä avokallioita
- vain raivaamalla tai aitaamalla hoidettavia alueita
- latojen säilyttämistä, ylläpitämistä tai kunnostamista
- aluetta, jolla on suuri petopaine, ellei ole mahdollisuutta petoaitaan tai muihin järjestelyihin.
- aluetta, jonka toisesta rahoituslähteestä rahoitetut kunnostustoimenpiteet ovat kesken
- aluetta hoidetaan toisen rahoituslähteen tuella

Perinnebiotoopit

- Perinnebiotooppi:
 - kallioketo, keto, niitty, rantaniitty, lehdesniitty, hakamaa, metsälaidun tai nummi, jossa on nähtävissä selviä merkkejä aiemmasta laidunnuksesta tai alueen käytöstä karjan rehuntuotantoon.
- Arvokkaat perinnebiotoopit:
 - Ala, joka on perinnebiotooppien inventoinnissa 2019–2022 määritelty valtakunnallisesti, maakunnallisesti tai paikallisesti arvokkaaksi perinnebiotoopiksi tai jonka ELY-keskus on arvioinut arvoltaan vastaavaksi.

Perinnebiotoopit

- Nummi:
 - saaristossa ja rannikkoseudulla esiintyvä alue, joka on kasvillisuudeltaan varpu- tai jäkälävaltainen, puuton tai lähes puuton.
- Kallioketo:
 - Niitty, joka on ohuen maakerroksen peittämällä kalliopinnoilla esiintyvä laidunnuksen tai niiton muovaama pienialainen puuton tai vain reunaosiltaan puustoinen ala.

LUONNOS

Perinnebiotoopit

- Metsälaidun
 - puusto koostuu eri ikäisistä lehti- tai havupuista ja laho- ja kolopuita on enemmän kuin talousmetsässä yleensä;
 - valoisia aukkoja, joissa kasvaa niittykasveja;
 - ruohoja ja heiniä enemmän kuin vastaavalla metsätyypillä yleensä; tai
 - aluetta koskeva Metsähallituksen toimenpide- tai työkohdesuunnitelma sisältää tasaikäisen lehtipuuvaltaisen puuston monipuolistamiseen liittyviä toimia
- > suunnitelma täyttää hoitosuunnitelman
 - vanhat kaskikoivikot, joille on tyypillistä koivuvaltaisuus ja kaskeamiseen liittyvät kiviröykkiöt
 - laidunkäytöstä poistuneet metsät, joilla on ollut pitkään jatkunut laidunhistoria ja jotka ovat kunnostettavissa edellytykset täyttäväksi metsälaitumeksi.

Luonnonlaitumet

- Pellon ulkopuolinen laidun, jota käytetään karjan rehuntuottoon
-> eikä sitä voida luokitella perinnebiotoopiksi
- Sillä on muusta ympäristöstä erottuvia luonto- tai maisema-arvoja, joita voidaan edistää laidunnuksella
- Sijaitsee maatalousympäristöön kuuluvassa maisemakokonaisuudessa.
- Reunavyöhykkeet ja metsäsaarekkeet

LUONNOS

Luonnonlaitumet

- Reunavyöhykkeiden on sijoitettava maatalousympäristössä
 - peltoalueen ja metsän (enintään 20 m leveä),
 - peltoalueen ja tien tai (erityisestä syystä enintään 40 m leveä)
 - peltoalueen ja vesistön välisellä alueella (erityisestä syystä enintään 40 m leveä)
- Metsäsaarekkeiden enimmäiskoko voi olla enintään yksi hehtaari.

LUONNOS

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Mitä/mistä maksetaan

Maatalousluonnon ja maiseman hoitosopimus

Maatalousluonnon monimuotoisuuden ja maiseman hoitosopimus

Arvoluokan 1 kohteet (valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaaksi luokiteltu perinnebiotooppi)	610 €/ha/v
Arvoluokan 2 kohteet (muut sopimusalueet)	460 €/ha/v
Raivaus	450 €/ha/v
Aitaaminen	1500 €/ha/v
Petoaita	2400 €/ha/v

Yksivuotiset toimenpiteet

- Hoitosuunnitelmassa mainituista
 - Kunnostusraivauksesta ja aitaamistoimenpiteestä maksetaan samalle kasvulohkolle vain kerran sopimuskauden aikana.²
 - Suurpetoaidan perustamistoimenpiteestä tarkoituksenmukaisiin tilanteisiin maksetaan vain aitaamisvuonna.²

LUONNOS

² VNA Ympäristökorvauksesta XX/XX 60 §

Kaksinkertainen rahoitus

Ympäristösopimus ei voi sisältää sellaisia toimenpiteitä, joiden toteuttamisesta maksetaan jo muuta Euroopan unionin tai kansallisen tukijärjestelmän tukea tai jotka viljelijä on velvoitettu tekemään muun lainsäädännön perusteella.¹

Lohkolle, joka on peruskunnostettu muulla julkisella rahoituksella, ei voida maksaa maatalousluonnon ja maiseman ympäristösopimuksen mukaista aitausta tai raivaamiskorvausta²

¹ VNA Ympäristökorvauksesta VNA XX/XX 34 §

² Cap suunnitelma s. 724

Kaksinkertainen rahoitus

- Samaan aikaan voidaan maksaa

- Muulla rahoituksella tehtävät 1 –v. toimenpiteet on kesken vielä 1.5.¹

Maksetaan->	Moma-sopimuksen korvaus	Kunnostus raivaus (moma)	Aitaus (moma)	Petoaitaus (moma)
Haettu				
Kunnostus raivaus (moma)	KYLLÄ	-	KYLLÄ	KYLLÄ
Aitaus (moma)	KYLLÄ	KYLLÄ	-	EI
Petoaitaus (moma)	KYLLÄ	KYLLÄ	EI	-
raivaus kesken (muu rahoitus)	EI	EI	EI	EI
Aitaus kesken (muu rahoitus)	EI	EI	EI	EI
Petoaitaus kesken (muu rahoitus)	EI	EI	EI	EI

¹Cap suunnitelma s. 724

¹VNA Ympäristökorvauksesta 41§

Kaksinkertainen rahoitus

- Kun muulla rahoituksella tehtävät kunnostus- tai aitaustoimenpiteet on valmiina 1.5, voidaan sopimus tehdä alkamaan 1.5.

	Moma-sopimuksen korvaus	Kunnostus raivaus (moma)	Aitaus (moma)	Petoaitaus (moma)
Kunnostus-raivaus valmis 1.5 (muurahoitus)	KYLLÄ	EI	KYLLÄ	KYLLÄ
Petoaitaus valmis 1.5 (muurahoitus)	KYLLÄ	KYLLÄ	EI	EI
Aitaus valmis 1.5 (muurahoitus)	KYLLÄ	KYLLÄ	EI	EI

Kaksinkertainen rahoitus

- Kesken sopimuskauden muulla rahoituksella rahoitettavat toimenpiteet ovat mahdollisia, jos niitä ei hoitosuunnitelmassa mainita tehtäväksi sopimuksen rahoituksella.

	Moma-sopimuksen korvaus	Kunnostus raivaus (moma)	Aitaus (moma)	Petoaitaus (moma)
Laidunnus (muurahoitus)	EI	EI	EI	EI
Niitto (muurahoitus)	EI	EI	EI	EI
Ruovikon niitto kesken sopimuskauden (muu rahoitus)	KYLLÄ??	KYLLÄ??	KYLLÄ??	KYLLÄ??
Kantojen jyrshintä kesken sopimuskauden (muu rahoitus)	KYLLÄ	KYLLÄ	KYLLÄ	KYLLÄ
Raivaus kesken sopimuskauden (muu rahoitus)	KYLLÄ	KYLLÄ	KYLLÄ	KYLLÄ

Muiden tukien vaikutus

- Luonnonhaittakorvauksessa (LHK) ja perustulotuessa (perustulotuki, nuoren viljelijän tulotuki ja uudellenjakotulotuki) on aktiivilijelijävaatimus¹ joka tulee täyttyä, kun haetaan ed. m tukien vuosittaista maksua
 - Y-tunnus
 - ALV-velvollisuus
- LHK -korvauskelpoisuus (2014 vuodelta), jos lohko täyttää suorien tukien pysyvän nurmen vaatimuksen, voidaan LHK maksaa²
- Suorat tuet maksetaan kasvikoodin perusteella.
 - ➔ Pysyvän nurmen vaatimuksen täyttäminen varmistetaan maastokatselmoinnin yhteydessä.

¹VNA suorista tuista xx/xx 3§

²VNA Luonnonhaittakorvauksesta xx/xx 3§

Muiden tukien vaikutus

- Perustulotuen vaatimus Pysyvän nurmen tukikelpoisuudesta:
- alat, joilla on **heinäkasveja tai muita nurmirehukasveja yli 50 %** kasvulohkon alasta tällöin lohkolla voi olla myös: ¹
 - ➔ muita laidunnettavia ja tuotantoeläinten rehuksi soveltuvia kasveja kuin heinä- ja nurmirehukasveja, joista lehtipensaat ja lehtipuiden taimet voivat olla hajanaisesti yksittäin tai pieninä ryhminä ¹ ➔ lehtipuiden taimet saa olla mukana 50 %:n alaan.
 - ➔ lohkolla voi olla **puita enintään 50 kappaletta** hehtaarilla, jos ne ovat kasvulohkolla hajanaisesti.²
 - ➔ Siirtolohkareet ja suuret kivet kuitenkin pois (ilmakuvalla näkyvät)

¹VNA eräiden maatalouden pinta-alaperusteisten tukien myöntämisen yleisistä edellytyksistä xx/xx 10 §

²VNA eräiden maatalouden pinta-alaperusteisten tukien myöntämisen yleisistä edellytyksistä xx/xx 13 §

Muiden tukien vaikutus

- Puun määritelmä: ¹
 - Vähintään neljä metriä korkea
 - yksi- tai monirunkoinen,
 - monivuotinen,
 - ikivihreää tai lehtensä pudottavaa puuvartinen kasvi tai
 - latvuksellista puumainen pensas, jonka runko ja haarat kasvavat pystyyn tai yläviistoon ja
 - jonka puumaiset varret kasvavat paksuutta ja pituutta.

¹VNA eräiden maatalouden pinta-alaperusteisten tukien myöntämisen yleisistä edellytyksistä xx/xx 3 §

Muiden tukien vaikutus

- Maatalousmaaksi eli pysyväksi nurmeksi ei katsota:
 - Metsämaata, kitumaata, joutomaata ja muuta metsätalousmaata;
 - Metsänpohjan kasveja kasvavaa alaa;
 - Metsäpuiden taimitarhaa, muuta metsätaloustarkoitukseen kasvatettavaa puiden viljelmää;
 - Suota, rakennettua kosteikkoa, turvetuotantoaluetta;
 - Kalliota, puistoaluetta, virkistys- tai piha-aluetta;
 - Jaloittelutarhaa, tietä, vesistöä
 - Metsälaitumet, reunavyöhykkeet ja metsäsaarekkeet

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Hoitosuunnitelma

Hoitosuunnitelman sisältö

- arvio hankkeen vaikutuksista ympäristöön tai maisemaan
- sopimusalueen hoidon tavoitteet
- suunnitellun hankkeen yleiskuvaus ja tavoitteet, joiden perusteella voidaan arvioida alueen luonto- ja maisema-arvoja tai merkitystä maatalouden vesiensuojelussa
- Lohko- tai hoitokokonaisuuskohtaisesti perustamis-, hoito- ja muut toimenpiteet ja niiden toteutusaikataulu vuosittain
- puustoon kohdistuvat hakkuut ja muut toimenpiteet, suunnitelmassa on otettava huomioon koko alue ja sen puusto
- hoidon vaatima välivuosi laidunnuksessa

Hoitosuunnitelman sisältö

- Selostus, miten toimenpiteet edistävät koko sopimuksen tavoitteiden saavuttamista
- Tuplarahoitusselvitys-> Selvitys toimenpiteistä, joiden toteuttamisesta maksetaan jo muuta Euroopan unionin tai kansallisen tukijärjestelmän tukea.
- Sopimuksen perustason mukaiset hoidon vaatimukset ja rajoitukset on mainittava suunnitelmassa, jos lohko sijaitsee ko. alueella.
- Hoitosuunnitelmaksi voidaan hyväksyä myös Metsähallituksen toimenpide- tai työkohdesuunnitelma.
- hoitosuunnitelman teettämiseen voi hakea Neuvo2030 rahoitusta.

Hoitosuunnitelman sisältö

- Hoitosuunnitelmaan tulee kirjata, jos jollakin lohkolla aiotaan toteuttaa aitaamista ja peruskunnostusraivausta¹
 - > jos löytyy suunnitelmasta, voi toimenpiteen ilmoittaa lohkolle sinä vuonna kun aikoo sen toteuttaa ja samalla rastilla hakea maksua Vipu-palvelussa
- Petoaita -toimenpiteen voi lisätä hoitosuunnitelmaan sopimuskauden aikana (ELY hyväksyy)¹,
 - > ilmoitetaan ko. lohkolle Vipussa sinä vuonna kun aikoo toimenpiteen toteuttaa.
- Hoitosuunnitelmassa tulee mainita sopimusalueella sijaitsevien, perinteisten karjatalouteen liittyvien rakennelmien ja rakenteiden ylläpito ja kunnostus sekä alueen laidunnus (kulttuuriperinnön hoito)²

¹VNA Ympäristökorvauksesta 45 §

²VNA Ympäristökorvauksesta 47 §

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Perustason vaatimukset ja hoitotoimnpiteet

Sopimuksen perustason vaatimukset

- Suojellut (1096/1996) 29 §:n puuryhmät ja yksittäiset puut, on säilytettävä, jos ne kasvavat maatalousmaalla olevan peruslohkon sisällä, peruslohkon pientareella tai toisiinsa rajoittuvien peruslohkojen välisellä alueella enintään 0,2 hehtaarin alalla.¹

GAEC09	Kielto ottaa muuhun käyttötarkoitukseen tai kyntää Natura 2000 -alueilla ympäristön kannalta herkiksi pysyviksi nurmiksi luokiteltuja pysyviä nurmia.
SMR03	Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi 2009/147/EY, annettu 30 päivänä marraskuuta 2009, luonnonvaraisten lintujen suojelusta: 3 artiklan 1 kohta, 3 artiklan 2 kohdan b alakohta, 4 artiklan 1, 2 ja 4 kohta
SMR04	Neuvoston direktiivi 92/43/ETY, annettu 21 päivänä toukokuuta 1992, luontotyyppien sekä luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojelusta: 6 artiklan 1 ja 2 kohta

¹VNA Ehdollisuudesta xx/xx 12§
CAP-suunnitelma s.725

Sopimuksen perustason vaatimukset

- Maatalousmaata olevilla sopimuslohkoilla tulee perustasona säilyttää GAEC 8 mukaiset maisemapiirteet.
- Natura-alueilla sijaitsevilla sopimuslohkoilla, jotka ovat pysyvää nurmea, tulee noudattaa perustasona GAEC 9 vaatimusta, jonka mukaan Natura2000-alueiden pysyvät nurmet on säilytettävä, eikä niitä saa kyntää.
- SMR 3 ja 4, jos sopimukseen kuuluva lohko sijaitsee tällaisella alueella.

Sopimuksen perustason vaatimukset

- Sopimusalueella on noudatettava luonnonsuojelulain (1096/1996) mukaisia¹:
- Suojelupäätöksiä²
 - 9 §:ssä Valtioneuvoston hyväksymään luonnonsuojeluohjelmaan kuuluvalla alueella ei saa suorittaa sellaista toimenpidettä, joka vaarantaa alueen suojelun tarkoituksen (*toimenpiderajoitus*).
 - 13 §:ssä Rahoitussäännökset Kansallispuistossa ja luonnonpuistossa on luontoa muuttava toiminta kielletty. +kiellot.
 - 15 §:ssä Luvanvaraiset poikkeukset rauhoitussäännöistä.
 - 17 §:ssä Muun luonnonsuojelualueen rauhoitussäännökset
 - 24 §:ssä Luonnonsuojelualueen perustaminen maanomistajan hakemuksesta tai ilman
 - 25 §:ssä Alueen määräaikainen rauhoittaminen

¹ VNA ympäristökorvauksesta xx/xx 48 §

² Luonnonsuojelulaki 1096/1996

Sopimuksen perustason vaatimukset

- Lintuja koskevia suojelupäätöksiä:
 - 29 §:ssä Suojellut luontotyytit: luontotyyppisiin kuuluvia luonnontilaisia tai luonnontilaiseen verrattavia alueita ei saa muuttaa niin, että luontotyytin ominaispiirteiden säilyminen kyseisellä alueella vaarantuu..
 - 30 §:ssä edellisen 29 §:n kiellon voimaantulo
 - 47 §:ssä Lajien esiintymispaikkojen suojelu: Erityisesti suojeltavan lajin säilymiselle tärkeän esiintymispaikan hävittäminen tai heikentäminen on kielletty.
- Päätöksiä:
 - 64 a §:ssä Natura 2000 -verkostoon kuuluvan alueen suojelun perusteena olevia luonnonarvoja ei saa merkittävästi heikentää.
 - 65 b §:ssä Ilmoitusvelvollisuus, jos toimenpiteestä seuraa 64 a §:ssä kielletty seuraus
 - 65 c §:ssä Edellisen pykälä mukaisen toimenpiteen kieltäminen.

Hoidon tavoitteet

- Säilytetään tai edistetään sopimusalueen tavanomaista arvokkaampia luonto- tai maisema-arvoja hoitamalla kasvi- ja eläinlajien säilymisen ja lisääntymisen sekä viljelymaiseman kannalta tärkeitä alueita tai kohteita.
 - Toimenpiteiden on perustuttava paikallisen luonnon edellytyksiin ja toteutuksessa on kiinnitettävä huomiota alueellisiin erityispiirteisiin, maisemaan ja kulttuuriperinteeseen.
- Perinnebiotoopin tai uhanalaisen lajin esiintymän hoito tulee suunnitella ja toteuttaa siten, että hoito on eduksi alueen maatalousluonnon monimuotoisuudelle.
- Muunlaisilla kohteilla maiseman hoito voi olla ensisijainen tavoite.

Hoitotoimenpiteet

- Vuosittainen laidunnus
- Hoitosuunnitelman mukainen vuosittainen niitto,
- Niittojätteen korjuu (on korjattava ellei suunnitelmassa muuta edellytetä),
- Puiden ja pensaiden ylläpitöraivaus
- Raivausjätteen korjuu (on korjattava ellei suunnitelmassa muuta edellytetä)
- Vieraslajikasvien poisto
- Lehtipuiden lehdestys ja muut vastaavat toimenpiteet.
- Tapauskohtainen lannoitus tai vesakon kemiallisen torjunnan kantokäsittely tai jättiputken kasvuston kemiallisen torjunta mahdollista (ELY).

Kielletyt toimenpiteet

- Sopimusaluetta ei saa ¹
 - muokata
 - lannoittaa
 - käsitellä kasvinsuojeluaineilla
 - ei saa toteuttaa sellaista puuston hakkuuta, joka ei sisälly hoitosuunnitelman mukaisiin luonnon monimuotoisuutta ja maisemaa edistäviin raivauksiin
 - ei saa ojittaa tai metsittää

¹VNA Ympäristökorvauksesta xx/xx 44 §

Hoitotoimenpiteistä yleisesti

- Hoitotoimenpiteistä on pidettävä ajantasaista hoitopäiväkirjaa tai tiedot on merkittävä lohkokohdaisiin muistiinpanoihin.¹
- Hoitotoimenpiteet on aloitettava jokaisella loholla ensimmäisenä sopimusvuotena¹
 - > viimeistään aitaamis- tai raivaustoimenpiteen valmistumisen jälkeisenä vuonna ellei hyväksytty suunnitelma muuta edellytä.
 - > Jos peruskunnostusraivaus tai aitaamistoimenpide valmistuu vasta kasvukauden jälkeen, sopimuksen tukea ei makseta kyseiseltä vuodelta.²

¹VNA Ympäristökorvauksesta xx/xx 44 §

²VNA Ympäristökorvauksesta xx/xx 58 §

Laidunnuksen toteuttaminen

- Ei saa aiheuttaa kasvillisuuden haitallista rehevöitymistä tai maaperän eroosiota¹
- Perinnebiotooppi tai perinnebiotoopiksi kunnostettava alue on erotettava aidalla muista laidunnurmista.¹
 - On mahdollista kuitenkin vanhan niukkaravinteisen nurmen kanssa, jos ELY-keskus sallii.
- Välivuosi -> perutaan tuki ko. lohkolta²
- Ei voi käyttää pelkästään yölaitumina eikä talvella jaloittelualueena.¹
- Ei lisärehua -> laidunnuspaine¹
- Eläimille voidaan antaa kivennäisiä ja vitamiineja, ei saa aiheuttaa rehevöitymistä (sijoituspaikat, kattaminen)¹

¹VNA Ympäristökorvauksesta xx/xx 46 §

²VNA Ympäristökorvauksesta xx/xx 58 §

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Maastokatselmoinnit

Maastokatselmoinnit

- Toimeenpanolaissa -> ELY-keskus tekee hallinnollisen tarkastuskäynnin eli maastokatselmoinnin.¹
- Sopimukseen haettujen lohkojen pinta-alat mitataan ja tehdään tukikelpoisuusarviointi.¹
 - voidaan poistaa sopimukseen sisältyviä lohkoja ja hoitosuunnitelmaan sisältyviä tarpeettomia toimenpiteitä.²
 - otetaan paikkaan sidottuja valokuvia
 - voidaan myös rajata tai lisätä sopimukseen sisältyvää hyväksyttävää alaa.²
- Dronea käytettäessä ja paikkatiedon sisältäviä valokuvia otettaessa ei saa vaarantaa henkilöitä koskevia oikeuksia eikä yksityiselämän suojaa -> dronen käyttöoikeus on virkavastuulla toimivalla viranomaisella.³

¹Laki tiettyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta xx/xx 20 §

²VNA Ympäristökorvauksesta xxx/xxx 40 §

³Laki tiettyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta xx/xx 24 §

Maastokatselmoinnit

- Tuenhakijalle ilmoitetaan enintään 14 vuorokautta ennen tarkastuksen suorittamista.¹
- Kaikkiin haettuihin ympäristösopimukseen
 - Lukuun ottamatta alat, joita ei voi hyväksyä sopimukseen hakemusasiakirjojen ja ilmakuviin perusteella.²
- Koskee myös lisäaloja ²
- Tarkastuskäynti tehdään viimeistään ennen toisen sopimusvuoden ensimmäistä maksua.¹

¹ Laki eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista xxxx/xxxx 5§

² VNA Ympäristökorvauksesta xx/xx 37§

RUOKAVIRASTO
Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Sopimusalan muuttaminen

Alan lisääminen/vähentäminen ja poistaminen

- Tuenhakija voi vähentää sopimusalaa, jos alan hallinta siirretään toiselle tai se jää omaan hallintaan¹
 - Jos tukikelpoinen ala vähenee siirtämisen johdosta alle vähimmäismäärän (0,30 ha, sopimus raukeaa.²
- Tuenhakija voi siirtää sopimuksen tai osan siitä toiselle alkuperäisen sopimuskauden loppuajaksi²
 - Spv, koko maatilan hallinnan siirto, osa alasta siirtyy toiselle, tilan tuotantosuunta² vaihtuu tai muuttamiseen on muu vastaava syy.
 - siirto tai jako saman tai toisen tilan osalliselle
 - ehtoja noudatettava koko loppuajan
- Voi lisätä alaa määrärahan puitteissa määriteltävän enimmäismäärän¹
 - Lisäalan on oltava sopimuksen toteuttamisen kannalta tarkoituksenmukaista

¹ VNA ympäristökorvauksesta 37 §

² Laki eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista xx/xx 12 §

Sopimuksen toimenpiteiden muuttaminen

- Toimenpiteitä voi muuttaa sopimuksen voimassaoloaikana esim. tilanteessa, jossa eläimet poistuu tilalta, eikä sopimusalan hoitoa voida enää jatkaa laidunnuksella.
 - > muutos voidaan tehdä tuenhakijan hakemuksesta tai ELY-keskuksen aloitteesta ennen seuraavan sopimusvuoden alkua.¹
 - > muutosta haetaan toimeenpanolain 3 luvun mukaisella tavalla²
 - > jos suunnitelman mukainen laiduntaminen f.m tilanteessa ei ole mahdollista tai se aiheuttaisi haittaa sopimusalueen luontoarvoille, tuenhakija on yhteydessä ELY-keskukseen kohteen korvaavasta hoidosta tai sopimuksen päättämisestä¹

¹VNA Ympäristökorvauksesta xx/xx 38 §

²Laki tiettyjen Euroopan unionin ja kansallisten maatalouden tukien toimeenpanosta XX/xx 3 luku

Sopimuksen alan muuttaminen ja sopimuksen purkaminen

- Hallinto voi muuttaa sopimusalaa sopimuskauden aikana
 - valvonnan,
 - peltolohkokisterin ajantasaistuksen ja
 - korvauksen saajan hakemuksen perusteella
 - ja sopimuksen alaa ja ehtoja maastokatselmointien perusteella.
- Ympäristösopimus voidaan purkaa, jos tuenhakija on
 - salannut sopimuksen tekemiseen olennaisesti vaikuttavan seikan tai
 - antanut sellaisesta olennaisesti virheellisen tiedon taikka
 - jos hän tai maatilan myöhempi omistaja, jolle sopimus on siirretty, olennaisesti rikkoo sopimusehtoja.
 - Jos sopimuksen kohteena oleva ala ei täytä korvauksen myöntämisen edellytyksiä.

Sopimuksesta luopuminen

- Jos sopimukseen hyväksytyt ala siirrossa vähenee alle vähimmäismäärän
- Jos tuenhakija poistaa alaa sopimuksesta ja se vähenee alle vähimmäismäärän
- Ylivoimaisen esteen tai poikkeuksellisten olosuhteiden tilanteissa¹
 - Ylivoimaiseksi esteeksi voitaisiin katsoa esimerkiksi sitoumuksen tai ympäristösopimuksen toteuttamiseen olennaisesti vaikuttava petovahinko, joka on yllättävä ja ennalta odottamaton.

¹ Laki eräistä maaseudun kehittämisen korvauksista xx/xx 13§

RUOKAVIRASTO

Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

Kiitos!

RUOKAVIRASTO

Livsmedelsverket • Finnish Food Authority

